

RASEDUSE MEDIKAMENTOOSSE KATKESTAMISE NÕUSTAMISAKT

Raseduse katkestamist reguleerib Eestis „Raseduse katkestamise ja steriliseerimise seadus“, mis on vastu võetud 25.11.1998. Viimane muudatus seadusesse on sisse viidud 2019. aastal. Seadus on nõustamisakti õiguslik alus. Vastavalt raseduse katkestamise ja steriliseerimise seadusele võib rasedust katkestada naise omal soovil, kui rasedus on kestnud vähem kui 12 nädalat.

Käesolev nõustamisakt allkirjastatakse kahes eksemplaris, millest üks jääb tervishoiuasutusse ja teine patsiendile. Nõustamisakt allkirjastatakse enne mifepriiooni manustamist.

Teil on ees raseduse katkestamine medikamentooselt ja Teil ei ole selleks vastunäidustusi (teadaolev emakaväline rasedus, allergia ravimite suhtes, raske ravile allumatu astma, porfüüria, krooniline neerupealiste puudulikkus).

Raseduse katkestamine toimub kahe etapina ja kasutatakse kahte erinevat ravimit:

1) mifepriioon

ja

2) 24–48 tunni järgselt manustatav misoprostool.

Mifepriioon tõkestab raseduse jätkumiseks vajaliku hormooni (progesterooni) toime, misoprostool tekitab emaka kokkutõmbeid. Misoprostool võib põhjustada lootekahjustusi, mistõttu pärast ravimite võtmist ei ole soovitatav enam raseduse katkestamise osas ümber mõelda. Mõlemad ravimid saate raviasutusest.

Kui olete reesusnegatiivne ja rasedus on kestnud üle 9 nädala, siis manustatakse Teile ravimit, mis hoiab ära reesuskonflikti järgmiste raseduste ajal (anti-D immunoglobuliini 625 IU/ml lihasesiseses süstena enne või 72 tunni jooksul pärast raseduse katkemist).

Esimene etapp on mifepriiooni manustamine:

1 tablett (200 mg) suu kaudu sisse võtta (kuupäev)..... (kellaaeg).

Mifepriiooni võtmise järgselt:

- Enamasti pole enesetundes muutusi ja saate jätkata igapäevategevustega.
- Kui oksendate 2 tunni jooksul pärast tableti võtmist, ei pruugi ravim imenduda. Pöörduge erakorraliselt tervishoiuasutusse otsustamiseks, kas on vajalik uue tableti sissevõtmine.
- Võib tekkida alakõhuvalu ja vähene vereeritus tupest. Vereerituse tekkimine ei tähenda raseduse katkemist ja 24–48 tunni pärast on vajalik plaanitul manustada teine ravim (misoprostool). Soovitame kasutada hügieenisidet.
- Väga harva on võimalik raseduskoe väljumine enne misoprostooli manustamist. Kui tekib tugev vereeritus hüüvetena ja tugeva alakõhuvaluga ning see algab kohe pärast mifepriiooni võtmist, siis võib manustada koheselt 2 tabletti misoprostooli (400 µg) keele alla või põse ja igemete vahele ning plaanitud ajal ei ole misoprostooli manustamine enam vajalik.

Teine etapp on misoprostooli manustamine:

4 tabletti (800 µg) asetada tuppe..... (kuupäev) (kellaaeg).

Tühjendage kusepõis ja peske käed. Eelistatav manustamisviis on misoprostooli asetamine sügavale tuppe. Pärast seda võiks 30 minutit lamada. Tupekaudse rohke vereerituse korral ei pruugi selline viis olla piisavalt tõhus – sel juhul pange tabletid keele alla või põse ja igemete vahele, kus nad sulades imenduvad (ühtlasema toime saavutamiseks võite manustada 2 + 2 tabletti 20-minutilise vahega).

Misoprostooli manustamisega seonduv:

- Kui manustate ravimit väljaspool haiglat, tuleks selleks valida privaatne koht.
- Soovitav on, et Teie juures viibiks turvaline täiskasvanud isik.
- Misoprostool tekitab emaka kokkutõmbeid, mis põhjustavad menstruatsioonivaluga sarnast või tugevamat alakõhuvalu. Soovitav on samaaegselt misoprostooli manustamisega võtta valu vaigistamiseks ibuprofeeni 400–800mg. Kui see ei toimi või pole kättesaadav, siis võib kasutada paratsetamooli 1000 mg või mõlemat. Kui viibite ravimi manustamise ajal haiglas, siis saate valuvaigistid sealt.
- Vajadusel võib võtta ibuprofeeni 400–800 mg 1–3 korda ööpäevas. Alternatiivina võib kasutada paratsetamooli 1000 mg 1–4 korda ööpäevas või mõlemat. Varuge koju valuvaigisteid juba enne raseduse katkestamist.
- Misoprostooli manustamise järgselt võite mõne tunni jooksul tunda iiveldust, oksendamist, külmavärinaid, lühiajalist palavikku, peavalu ja kõhulahtisust.
- Raseduskoe väljumisega kaasneb veritsus, mis on sageli tugevam kui tavapärane menstruatsiooniaegne vereeritus ja sisaldab hüübeid (vereklompe) ja koelist materjali.
- Väljunud lootemuna võib olla nähtav (nt hügieenisidemel) geelja ümara 1–3 cm pikkuse moodustisena. Tavaliselt algab vereeritus ja raseduskoe väljumine esimese 4 tunni jooksul pärast misoprostooli manustamist, kuid mõnikord võib see võtta kauem aega.
- Kui vereeritus ei alga 4 tunni jooksul pärast misoprostooli manustamist, siis manustage Teile raviasutusest kaasa antud misoprostooli lisaannus (2 tabletti – 400 µg) tupe kaudu, keele alla või põse ja igemete vahele.
- Kui vereeritus ei alga 72 tunni (3 ööpäeva) jooksul, siis **pöörduge erakorraliselt** – vajalik on välistada emakaväline rasedus ja valida edasine ravitaktika.
- Kui toidate last rinnaga, võite hoolimata raseduse katkestamisest jätkata imetamist nagu tavaliselt.
- Pärast esmase raseduskoe väljumist võib jätkuda vereeritus, mis kestab keskmiselt 2 nädalat, mõnikord ka kuni 45 päeva (järgmise menstruatsioonini).
- Allesjäänud ravimeid ei tohi visata prügi hulka – viige need apteeki või tagastage raviasutusele.
- Soovi korral on Teil õigus saada töövõimetusleht.

Tunded pärast aborti

Loomulik on tunda erinevaid tundeid. Sageli tunnevad inimesed kergendust, et nad on teinud otsuse, mis oli nende jaoks sel hetkel parim. Meditsiinilise näidustusega raseduse katkestamise korral võite tunda erinevaid ja kaotusega kaasnevaid tundeid. Oma tunnetest rääkimiseks saab tuge pereliikmetelt, sõpradelt, meedikult, professionaalselt nõustajalt, psühholoogilt.

Raseduse katkemise kindlakstegemine ja võimalikud tüsistused

Medikamentoosne abort õnnestub ligikaudu 95% juhtudest ilma täiendava sekkumiseta. Umbes 5 protsendil naistest võib rasedus jätkuda (sagedusega 1–2 juhtu 100 kohta), katkeda mittetäielikult, harva tüsistusena võib tekkida ka vaagnaorganite põletik – loetletud põhjustel võib olla vajalik täiendav ravimite manustamine või raseduse kirurgiline katkestamine.

Rasedus on katkenud, kui:

- raseduspuhused sümptomid (nt rindade valulikkus, iiveldus, oksendamine, väsimus, isumuutused, sagenenud urineerimine) mööduvad;
- misoprostooli manustamise järgselt väljus lisaks vereeritusele ka koelist materjali;
- vereeritus kestis kahanevas hulgas keskmiselt 2 nädalat, mõnikord ka kuni 45 päeva;
- rasedustest uriinist muutub negatiivseks alles 5 nädala pärast.

Järgmine menstruatsioon peaks algama 4–6 nädalat pärast raseduse katkestamist. Kui selle aja möödumisel veritsus ei alga, siis võib olla tegemist jätkuva või emakavälise rasedusega, mistõttu pöörduge erakorraliselt tervishoiuasutusse.

Millal pöörduda erakorraliselt tervishoiuasutusse

Pöörduge erakorraliselt, kui 72 tunni jooksul pärast misoprostooli manustamist ei alga vereeritust; kui kahtlustate raseduse jätkumist; esineb palavik (≥ 38 C) rohkem kui 24 tunni jooksul; püsiv või tugevnev alakõhuvalu, mis ei leevene valuvaigistitega; tugev vereeritus (2 või enam suurt sidet 2 järjestikuse tunni jooksul); vereeritus kestab edasi pärast järgmise menstruatsiooni möödumist; halva lõhnaga või mädane voolus tupest, minestustunne, üldine halb enesetunne.

Pöörduge naistearsti/ämmaemanda vastuvõtule või ööpäevaringselt haigla erakorralise vastuvõtu osakonda:

.....
(tervishoiuasutus, osakond, pöördumise aeg)

Probleemide või küsimuste korral võtke meiega ühendust telefonil:

Pärast raseduse katkestamist

Abordijärgse visiidi vajalikkuse otsustab ja lepib kokku arst/ämmaemand, arvestades ka Teie soove ja see toimub tavaliselt 2–5 nädala pärast.

Tüsistusteta kulgenud aborti korral pole järelkontroll reeglina vajalik.

Kui Teiega lepiti kokku visiit tervishoiuasutuses/ telefoni teel (joonige alla), siis see toimub

.....
(tervishoiuasutus, pöördumise aeg)

Kahe nädala vältel pärast aborti ei ole soovitatav seksuaalelu ilma kondoomita, tupetamponide ja menstruaalanuma kasutamine, vannis käimine (dušš on lubatud) ja ujumine. Tugeva vereerituse ajal ei soovitata külastada sauna.

Soovimatust rasedusest hoidumine

Pärast raseduse katkestamist võib uus rasestumine toimuda juba enne järgmist menstruatsiooni. Rasestumisvastaste pillide, plaastri, rõnga kasutamist võite alustada misoprostooli tablettide manustamise päeva õhtul või hiljemalt järgmisel hommikul. Nahaaluse implantaadi saab paigaldada või depoosüsti teha tervishoiuasutuses vahetult enne tablettide manustamist või ka hiljem. Emakasisese vahendi (spiraali) saab paigaldada arsti visiidil siis, kui raseduse katkemine on kinnitatud.

Valitud rasestumisvastane meetod:
(nimetus)

Alustamine:
(kuupäev)

Palun katkestada rasedus minu valitud meetodil. Olen nõus raseduse katkestamisega medikamentoosselt ja kinnitan, et:

- 1) ma olen lugenud ja saanud aru nõustamisakti sisust;
- 2) mind on nõustatud raseduse katkestamise olemuse ja valitud meetodi suhtes;
- 3) ma olen teadlik, et medikamentoosne meetod on efektiivne, kuid mitte 100% ja vajalik võib olla ravimite kordusmanustamine või kirurgiline sekkumine.

Nõustatav isik

.....
(ees- ja perekonnanimi, kontakttelefon, allkiri)

Tervishoiutöötaja

.....
(ees- ja perekonnanimi, kood, allkiri)

Kuupäev